

Jaarverslag 2017

Protestants godsdienstig vormingsonderwijs op openbare basisscholen

Inhoud

	pag.
Woord vooraf	2
1. Onze lespraktijk	4
1.1. Verhalen leven	4
1.2. Nieuwe vormen	4
1.3. Onderzoek lesvoorbereiding en methoden PC GVO docenten	4
1.4. Aantal lessen PC GVO	5
1.5. Docenten PC GVO	5
2. Professionalisering docenten	8
2.1. Nascholing	8
2.2. Minor en in service-opleiding	8
2.3. Sectordag	8
2.4. Gesprekkencyclus	9
2.5. Lerarenregister	9
2.6. Lectoraat	9
3. Beleidsondersteuning	10
3.1. Beleidsplan	10
3.2. Wettelijke bekostiging	10
3.3. GVO en HVO ook op samenwerkingsscholen	11
3.4. Communicatie	11
3.5. Huisvesting	11
4. Ons netwerk	12
4.1. Adviesraad	12
4.2. CIO-O	12
4.3. Partners IKOS, JOP en HGJB	12
4.4. VOS-ABB, CBOO en Verus	13
4.5. CvL	13
4.6. Sector GVO/HVO	13
5. Personalialia	14
6. Lijst van gebruikte afkortingen	16

Woord vooraf

Voor u ligt het jaarverslag van de Stichting Protestants Centrum GVO over het jaar 2017. In dit voorwoord wil ik voor enkele hoofdzaken uit dit jaarverslag aandacht vragen.

Structurele bekostiging

Een heel belangrijk moment is, dat op 14 februari 2017 het initiatief wetsvoorstel 'Structurele bekostiging GVO en HVO' door de Eerste Kamer werd aangenomen. Was er tot dan steeds bekostiging door middel van een subsidie van één jaar, met dit wetsvoorstel werd structurele bekostiging geregeld. Er was grote blijdschap en dankbaarheid. Feitelijk werd hiermee de garantie gegeven voor ons werk voor vele jaren. Het betekende ook, dat we intensiever konden en moesten gaan nadenken over verdergaande professionalisering.

Professionalisering

Die professionalisering stond overigens al jaren op onze agenda. Zo werd het werkdocument Verhalen leven! opgeleverd. Het document heeft het karakter van een onderwijsleerplan en is bedoeld als verdere concretisering van ons beleidsstuk 'Krijtlijnen'. In verschillende studie- en werkbijeenkomsten is Verhalen leven! onderwerp van gesprek geweest. Een belangrijke fase in het werken aan professionalisering is het ontwikkelen van een sectorbrede in-service-opleiding. Deze opleiding zal bestaan uit een gemeenschappelijk deel en een denominatief deel. Het derde onderdeel van de professionalisering dat ik wil noemen, is de verdere doorvoering van de gesprekkencyclus. De functioneringsgesprekken zijn niet meer weg te denken, waarbij het persoonlijk ontwikkelingsplan en het welbevinden van de docent de belangrijkste input vormen.

Communicatie en PR

Mede tegen de achtergrond van een lichte terugloop van het aantal lessen is er hard aan gewerkt om ons werk beter voor het voetlicht te brengen. Zo is samen met RTL4 een serie promotiefilmpjes gemaakt en uitgezonden waarin een inkijkje is gegeven in onze lessen.

Huisvesting

Aan het eind van 2017 vond een belangrijke ontwikkeling plaats in de vorm van het onder één dak huisvesten van het dienstencentrum GVO en HVO en de afzonderlijke denominaties RK, GVO en HVO aan de Joseph Haydnlaan 2a te Utrecht.

Positie samenwerkingschool

Een belangrijke ontwikkeling was ook de instemming van de Eerste Kamer met het wetsvoorstel 'Samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingschool'. Dit wetsvoorstel maakt het mogelijk dat op samenwerkingscholen ook als deze formeel geen openbare school zijn, toch GVO en HVO aangeboden kan worden, iets wat voor die tijd niet mogelijk was.

Tenslotte

In dit jaarverslag vindt u een weergave van onze activiteiten van het afgelopen jaar. Reacties op het jaarverslag zijn meer dan welkom! U kunt dit richten aan onze office manager, Annelies Overweel. Haar mailadres is a.overweel@pcgvo.nl.

Namens het bestuur en het bureau PC GVO wens ik u veel leesplezier!

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'L.M. Bal', with a horizontal line underneath.

Ds. L.M. Bal
Bestuursvoorzitter

1. Onze lespraktijk

Het werk in de klas, de lessen, vormen de basis en de kern van PC GVO. Voor dit werk is in 2017 de handreiking voor docenten Verhalen leven! in concept opgeleverd. Daarnaast is er voor de nieuwe vormen GVO en HVO een toetsingskader vastgesteld. Hieronder nemen we u verder mee in de ontwikkelingen in 2017 op het gebied van onze lespraktijk.

1.1. Verhalen leven!

Het conceptdocument Verhalen leven! werd opgeleverd. Verhalen leven! is een aanvulling op en verdere concretisering van 'Krijtlijnen voor PC GVO'. Docenten verzochten om een dergelijke concretisering tijdens de beleidsplanningsprocedure (2014-2015) en tijdens het onderzoek naar lesvoorbereiding (2016). Bestuur PC GVO, regiobegeleiders en ondernemingsraad stemden in met de ontwikkeling van Verhalen leven!. Met instemming van genoemde partijen kreeg Verhalen leven! de vorm van een onderwijsleerplan. Het onderwijsleerplan behandelt de volgende onderwerpen: onderwijsvisie; onderwijsdoelen; onderwijsleerinhouden; onderwijsleervormen; onderwijsleermiddelen; evaluatie van kennis, vaardigheden, attitudes en competenties; rol en competentieprofiel van PC GVO-docenten; samenwerkingsvormen; onderwijsleerplekken; en onderwijstijd.

De ontwikkelaars leverden het eerste concept in februari 2017 op aan bestuur PC GVO. In december 2017 werd er voor bestuur, regiobegeleiders en ondernemingsraad een werkconferentie georganiseerd. PC GVO verwerkt de input uit de werkconferentie en streeft ernaar in 2018 'versie 1.0' van Verhalen leven! op te leveren.

1.2. Nieuwe vormen

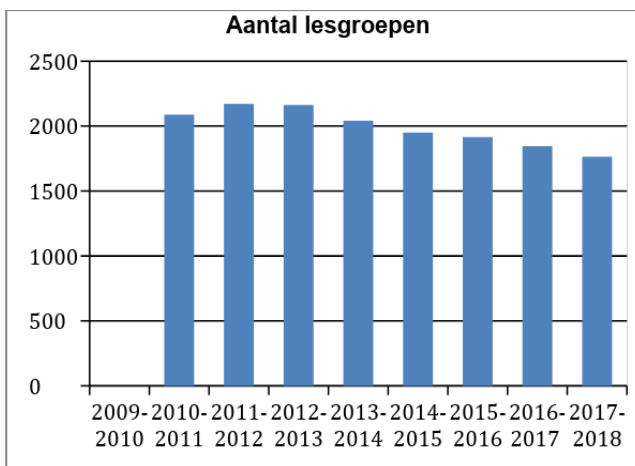
De sectorwerkgroep 'Nieuwe vormen' stelde een toetsingskader op voor nieuwe vormen van GVO en HVO (NB: onder 'vormen' verstaat de werkgroep niet alleen didactische methoden, maar ook inhouden). De werkgroep nam drie varianten van GVO en HVO waar: levensbeschouwelijke socialisatie, inclusieve levensbeschouwelijke vorming en interlevensbeschouwelijke vorming. Het bestuur van Dienstencentrum GVO en HVO nam het principebesluit, dat (gezamenlijk te ontwikkelen) nieuwe vormen onder de noemer 'inclusieve levensbeschouwelijke vorming' moeten vallen. Daarbij vindt identificatie plaats binnen een bepaalde levensbeschouwelijke traditie, maar niet met het doel om de leerling in deze traditie te laten 'ingroeien'.

1.3. Vervolg op onderzoek lesvoorbereiding en methoden PC GVO docenten

In schooljaar 2014-2015 is er door docenten veel beleidsaandacht gevraagd voor lesmateriaal, methodes en lesvoorbereidingsprocessen. In voorjaar 2016 volgde er een onderzoek onder docenten, regiobegeleiders en management met mondelinge en schriftelijke vragen naar wensen en behoeften op dit gebied. In 2017 hebben de aanbevelingen hun weg gevonden naar de handreiking voor docenten Verhalen leven! Daarbij valt te denken aan een visie op het werk, voorbeelden van concrete jaarplannen en richtlijnen hoe deze zijn op te stellen en een canon van bijbelverhalen, thema's en feesten. Eind 2017 is er een ander onderdeel uit de aanbevelingen opgepakt: de behoefte aan een digitale database. Hiervoor zijn verkenningen gedaan en is een plan van aanpak opgesteld. Doel is om krachtig, kwalitatief hoogwaardig en gebruiksvriendelijk lesmateriaal beschikbaar te maken voor alle docenten.

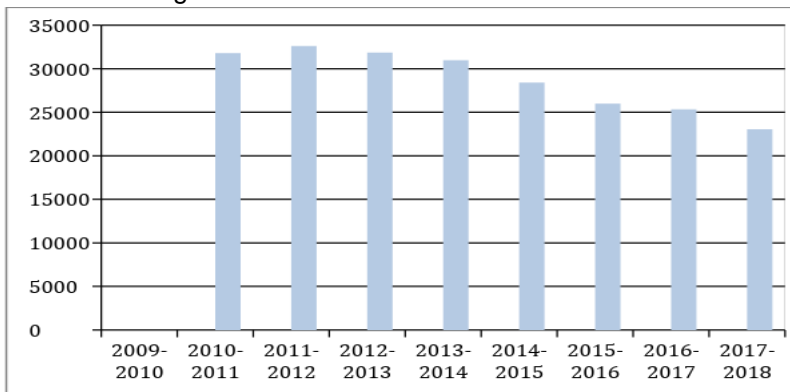
1.4. Aantal lessen PC GVO

Ook dit jaar hebben we als PC GVO tijd en energie geïnvesteerd om in het volgend schooljaar weer op de scholen onze lessen te kunnen geven. Het is steeds weer zaak om de meerwaarde van GVO en HVO aan te tonen en mogelijke bezwaren te weerleggen bij de scholen. Gelukkig is dit in de meeste gevallen gelukt en zijn de lessen behouden. Het schooljaar 2016-2017 is weliswaar met een verlies ten opzichte van het voorgaande jaar afgesloten. Dit had ook te maken met zowel de algehele krimp in het (primair) onderwijs als de krimp in de gehele sector. Deze lijn heeft zich helaas voortgezet in het aantal aanvragen voor het schooljaar 2017-2018. We sloten de aanvraagperiode op 31 december 2017 dan ook af met een terugloop van ca. 75 lessen per week en zodoende eindigden we dit jaar met een totaal van 1763 toegekende lessen.

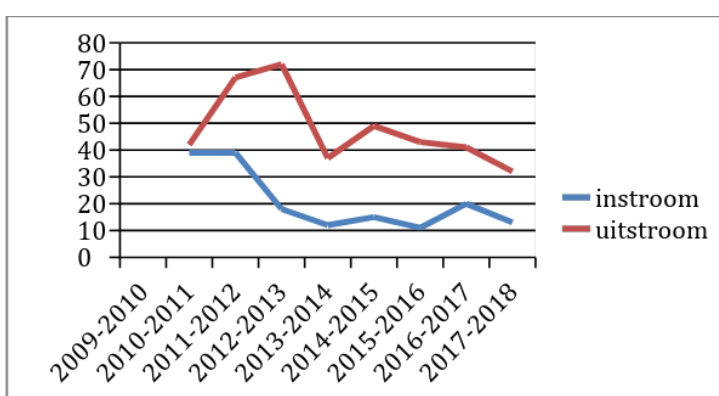
Aantal leerlingen

In totaal ontvingen 23.054 kinderen PC GVO lessen in 2017.

1.5. Docenten PC GVO

Per 31 december 2017 waren er 232 docenten bij ons in dienst. De meeste docenten GVO zijn tussen de 40 en 65 jaar.

leeftijdsofbouw						
2009-2010	<u>< 40</u>	<u>40 - 55</u>	<u>55 - 65</u>	<u>> 65</u>	<u>onbekend</u>	<u>totaal</u>
	93	149	128	20	26	416
2010-2011	<u>< 40</u>	<u>40 - 55</u>	<u>55 - 65</u>	<u>> 65</u>	<u>onbekend</u>	<u>totaal</u>
	85	157	144	20	23	429
2011-2012	<u>< 40</u>	<u>40 - 55</u>	<u>55 - 65</u>	<u>> 65</u>	<u>onbekend</u>	<u>totaal</u>
	51	204	135	17	9	416
2012-2013 per 31-12-2012	<u>< 40</u>	<u>40 - 55</u>	<u>55 - 65</u>	<u>> 65</u>	<u>onbekend</u>	<u>totaal</u>
	48	158	130	19	8	363
2013-2014 per 31-12-2013	<u>< 40</u>	<u>40 - 55</u>	<u>55 - 65</u>	<u>> 65</u>	<u>onbekend</u>	<u>totaal</u>
	48	155	118	13	4	338
2014-2015 per 31-12-2014	<u>< 40</u>	<u>40 - 55</u>	<u>55 - 65</u>	<u>> 65</u>	<u>onbekend</u>	<u>totaal</u>
	47	137	104	13	3	304
2015-2016 per 31-12-2015	<u>< 40</u>	<u>40 - 55</u>	<u>55 - 65</u>	<u>> 65</u>	<u>onbekend</u>	<u>totaal</u>
	36	124	97	7	4	268
2016-2017 per 31-12-2016	<u>< 40</u>	<u>40 - 55</u>	<u>55 - 65</u>	<u>> 65</u>	<u>onbekend</u>	<u>totaal</u>
	40	104	95	8	3	250
2017-2018 per 31-12-2017	<u>< 40</u>	<u>40 - 55</u>	<u>55 - 65</u>	<u>> 65</u>	<u>onbekend</u>	<u>totaal</u>
	36	80	101	13	2	232

Door de hogere leeftijd van een behoorlijk aantal docenten zal de uitstroom jaarlijks relatief hoog zijn. Tegenover de uitstroom staat een relatief lage instroom. Dat betekent dat de vacatures die er zijn voor een groot deel door 'zittend' personeel wordt ingevuld. Hier komt het streven naar een grotere baanomvang tot uitdrukking.

Het aantal medewerkers dat niet in dienst is van PC GVO neemt in de loop van de tijd af. Dat heeft te maken met het aannamebeleid, dat gericht is op het aannemen van docenten met onderwijsbevoegdheid.

	Predikanten	Pastoraal werkers	Vrijwilligers/ZZP-ers
2009-2010	44	4	11
2010-2011	40	5	11
2011-2012	36	4	11
2012-2013	33	3	8
2013-2014	22	2	10
2014-2015	19	2	8
2015-2016	15	2	7
2016-2017	9	1	3
2017-2018	5	1	3

Ook dit jaar is de gemiddelde betrekkingssomvang van docenten weer vergroot en komt nu uit op 8,12 lessen per week (voorgaande jaren was er een groei waarneembaar van 5,5 naar 7,9). In onderstaand schema is de omvang van de betrekkingen verder uitgewerkt.

Aantal lessen	Aantal docenten	Totaal aantal lessen
0	15*	0
< 6	102	293
6-10	48	379
11-15	34	448
16-20	20	344
>20	13	299
Vervangingslessen en vacatures		83
totaal	232	1846

* docenten met 0 lessen; kan verschillende oorzaken hebben:

1. docent heeft NOG geen toegekende lessen;
2. docent geeft tijdelijk geen les;
3. docent is kortgeleden gestopt/uit dienst gegaan.

2. Professionalisering docenten

Kwaliteit van de lessen en kwaliteit van de docenten, staan hoog in ons vaandel. Ieder jaar proberen we hieraan weer nieuwe impulsen te geven door middel van een nascholingsaanbod dat aansluit bij de lespraktijk. Maar er gebeurt meer! Daarover leest u in de volgende paragrafen.

2.1. Nascholing

In 2016-2017 konden cursisten voor het eerst een digitale (i.p.v. analoge) cursusevaluatie invullen. We verwachten dat een digitale evaluatie leidt tot een meer objectieve terugkoppeling en tot een eenvoudiger analyse. Cursisten waardeerden het cursusaanbod 2016-2017 gemiddeld met een 4,02 op een 5-puntsschaal ('zeer goed'). Mede op het verzoek van bestuur PC GVO werd het aantal uur hermeneutiek opgehoogd van 54 in schooljaar 2016-2017 naar 76 in schooljaar 2017-2018. Hierdoor ontstond er in het aanbod (nog) meer aandacht voor de kerncompetenties. De gemiddelde duur van 6,7 uur per cursus bleef beide cursusjaren gelijk.

2.2. Minor en Scholing op Maat

In 2017 behaalden 17 cursisten hun minorcertificaat. Driestar en Stenden boden in 2017-2018 geen minor PC GVO meer aan. Het studentenaantal was te laag voor een rendabele opleiding op twee locaties.

PC GVO vervolgde de ontwikkeling van een plaatsvervangende opleiding. Opleidingsvorm (in service) en uitvoeringspartner waren vastgesteld. Kostenraming, projectplan en curriculum op hoofdlijnen volgden.

Zomer 2017 werd de ontwikkeling van de in service opleiding 'on hold' gezet. De sector onderzocht de mogelijkheid van een sectoropleiding. In november stemden alle denominaties in met de ontwikkeling daarvan. De sector verwacht dat een sectoropleiding beter kan worden gefinancierd; en dat samenwerking de toekomstbestendigheid bevordert.

De in service opleiding zal bestaan uit twee onderdelen: een gemeenschappelijk deel en een denominatief deel. Het gemeenschappelijke opleidingsdeel bedraagt maximaal 168 uur (6 EC) en omvat de modules 'Visies op vorming', 'GVO in relatie tot het openbaar onderwijs' en 'GVO in relatie tot andere vakgebieden'. Het totale concept opleidingscurriculum voor PC GVO omvat 20 EC. De sector streeft ernaar de opleiding in najaar 2018 te starten.

2.3. Sectordag

Op 19 mei vond een bijzondere sectordag plaats in Amersfoort. Deze dag stond in het teken van het thema 'Vier de toekomst!'. We vierden met elkaar het feit dat de Tweede en Eerste Kamer de initiatiefwetsvoorstel 'Structurele bekostiging GVO en HVO' op 14 februari 2017 had aangenomen. Een moment om te vieren en vooruit te kijken naar de toekomst van GVO en HVO. Jurn de Vries, Loes Ypma en Nico Stuij waren de sprekers van deze dag en namen ons mee in het lobbyproces en resultaat van de structurele bekostiging. Na het plenaire deel konden de deelnemers kiezen uit verschillende workshops die in het teken stonden van de toekomst van PC GVO. Dagvoorzitter was Umar Mizar.

2.4. Gesprekkencyclus

Schooljaar 2017-2018 was jaar twee van de gesprekkencyclus. In dit jaar zijn er functioneringsgesprekken gevoerd met docenten met een vast contract. Input voor deze gesprekken was onder meer de voortgang van het POP, het welbevinden van de docent in zijn/haar werk en de praktische situatie op de scholen. Ook heeft de docent zelf een inschatting gemaakt van zijn/haar functioneren aan de hand van de competenties uit de wet BIO.

Het werken met een Jaarplan raakte meer ingeburgerd. Een terugkerende vraag was om voortaan de lesdoelen per week in te kunnen vullen zodat dit niet meer vooruit hoeft te gebeuren. Aan deze vraag is tegemoet gekomen en het Jaarplan is hierop aangepast.

2.5. Lerarenregister

De Eerste Kamer nam een wetsvoorstel aan voor invoering van het verplichte Lerarenregister. Vanaf 1 augustus 2018 kunnen docenten zich inschrijven. In de toekomst (zeer waarschijnlijk na 2022) kunnen er consequenties zijn wanneer men niet aan de criteria voldoet.

Op 1 augustus 2017 werd de wet BIO van kracht voor de sector. Docenten GVO en HVO moeten aan dezelfde bekwaamheidseisen voldoen als groepsleerkrachten. De sector mag de vakinhoudelijke competentie invullen. Docenten GVO en HVO, die op 1 augustus 2017 of later in dienst komen, moeten uiterlijk 1 augustus 2022 lesbevoegdheid hebben.

Het van kracht worden van de wet BIO voor docenten GVO en HVO betekent, dat zij in het Lerarenregister moeten komen. Dit behelst uitdagingen. Vooralsnog kunnen 'bekwaam verklaarde' docenten zonder lesbevoegdheid zich niet registreren. Mogelijk wordt een kleine contractomvang problematisch voor registratie. De nascholingsseisen van het register zijn mogelijk niet passend. De sector plande een meedenksessie bij de Onderwijscoöperatie.

2.6. Lectoraat

PC GVO wil haar kennis wat betreft het godsdienstig vormingsonderwijs op de OBS verdiepen. Bestuur PC GVO formuleerde een opdrachtbeschrijving voor een mogelijke 'associate lector PC GVO'. De associate lector zal, met een kenniskring, het godsdienstpedagogisch en godsdienst didactisch handelen op de OBS onderzoeken en verdiepen. Richtinggevend daarbij zijn de hermeneutische en missionaire competentie. Er dient in het onderzoek tevens aandacht te zijn voor de verhouding tussen persoonlijke en professionele identiteit van PC GVO-docenten.

Het onderzoek moet ten dienste staan van het lesgeven. Er werden verkennende gesprekken gepland met mogelijke partners.

3. Beleidsondersteuning

Naast de lespraktijk en de professionalisering wordt Stichting PC GVO door bureau en regiobegeleiders ondersteund op beleidsniveau. Hieronder lichten we de belangrijkste beleidsondersteuning in 2017 nader toe.

3.1. Beleidsplan

De uitvoering van de beleidskaarten van het beleidsplan is na de positieve politieke besluitvorming met nieuwe energie opgepakt. Op de pijlers kwaliteit en PR en communicatie zijn mooie resultaten behaald; een 12 weken durende TV-campagne op RTL 4 over GVO in de klas, een werkconferentie over Verhalen leven! en een curriculum voor onze in-service opleiding PC GVO. Groei van PC GVO blijft een belangrijk aandachtspunt. In het najaar zijn docenten getraind om als docent-ambassadeur nieuwe scholen te benaderen.

Ook binnen de sector zijn mooie resultaten geboekt; gezamenlijke huisvesting van drie denominaties en het Dienstencentrum GVO en HVO, een onderzoek naar de haalbaarheid van een gezamenlijke in-service-opleiding en een inhoudelijk gesprek over nieuwe vormen GVO en HVO.

Daarnaast zijn onderwerpen als HR, communicatie, onderzoek en ontwikkeling aangestipt als mogelijke taken die op termijn gezamenlijk uitgevoerd kunnen worden.

Enkele beleidsonderwerpen vragen nog om een vervolg. Zoals het afgeronde onderzoek naar de lesvoorbereiding en methoden. De aanbevelingen uit dit onderzoek worden meegenomen in een nieuwe beleidscyclus, die medio 2018 wordt opgestart.

3.2. Wettelijke bekostiging

14 februari 2017 is een historische dag voor PC GVO en de sector GVO en HVO. De Eerste Kamer heeft met 51 stemmen voor het initiatiefwetsvoorstel van Loes Ypma (PvdA), Michel Rog (CDA) en Joël Voordewind (ChristenUnie) gestemd. De financiering van GVO en HVO is vanaf dat moment wettelijk verankerd. Ook de motie van Mirjam Bikker, Eerste Kamerlid ChristenUnie, is aangenomen waardoor docenten GVO en HVO met terugwerkende kracht een reparatie van hun uitgestelde loonsverhoging vergoed krijgen.

Hoe de wettelijke bekostiging in de Algemene Maatregel van Bestuur en ministeriële regeling worden geregeld is nog onderwerp van gesprek met het ministerie van OCW.

3.3. GVO en HVO ook op samenwerkingsscholen

In de zogenaamde krimpgebieden zoeken scholen elkaar op om een rol van betekenis te kunnen blijven spelen in het dorp of de regio. Steeds vaker fuseren een openbare school en een bijzondere school tot samenwerkingsscholen. Tot voor kort mocht enkel GVO en HVO gegeven worden op samenwerkingsscholen met een openbaar karakter. Op 11 juli heeft Eerste Kamer ingestemd met de wet 'Samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool', inclusief het amendement van Loes Ypma. Dankzij dit amendement is GVO en HVO mogelijk op de samenwerkingsschool, ook als deze school formeel geen openbare school is.

3.3. Communicatie

Aan het begin van 2017 hebben we samengewerkt met RTL 4 om promotiefilmpjes te maken voor een programma van RTL 4. Met deze filmpjes hebben wij een aantal maanden een inkijkje gegeven in onze lessen. Deze filmpjes worden gebruikt ter ondersteuning van onze communicatie. In het najaar zijn de voorbereidingen gestart om tijdens de inventarisatieperiode in voorjaar 2018 extra aandacht te vragen van ouders en kinderen voor PC GVO. Voor deze periode zijn er plannen om een spel te ontwikkelen voor de kinderen in de klas. Daarnaast heeft er een training plaatsgevonden voor docenten om als ambassadeurs nieuwe scholen te bereiken.

Eind 2017 is er ook een beleidsmedewerker communicatie aangesteld. Op deze manier krijgt communicatie een eigen plek en structurele aandacht binnen onze organisatie.

3.4. Huisvesting

Eind 2017 heeft er een verbouwing plaatsgevonden en per 1 januari 2017 huizen RK GVO, HVO en Dienstencentrum GVO en HVO onder één dak. Het kantoor blijft gevestigd op de Joseph Haydnlaan 2a te Utrecht. Er zijn twee kantoorruimten gecreëerd met daarbij twee overlegruimtes.

4. Ons netwerk

PC GVO is gezegend met een groot aantal betrokkenen bij het werk waar wij voor staan. Daar zijn wij dankbaar voor. Velen dragen ons werk een warm hart toe en dragen hieraan hun eigen steentje bij. In 2017 heeft de stichting afscheid genomen van de adviesraad als platform van de plaatselijke werkgroepen. Er is een reglement opgesteld waarin de advisering en betrokkenheid van de plaatselijke werkgroep een duidelijke plek kent. We willen ons blijvend inzetten voor de verbondenheid met onze achterban.

4.1. Adviesraad

De Adviesraad is samengesteld uit vertegenwoordigers van plaatselijke werkgroepen en vertegenwoordigers van kerken en geloofsgemeenschappen. Deze raad komt eenmaal per jaar landelijk bij elkaar om het bestuur gevraagd en ongevraagd advies te geven over het landelijk beleid. Mevrouw M.E. Rosen Jacobson-van Dam is in de landelijke vergadering van de adviesraad verkozen tot voorzitter.

In 2017 is de Adviesraad tweemaal bijeen geweest. Op de agenda stond de statutenwijziging en de plaats van de plaatselijke werkgroepen binnen PC GVO. In oktober heeft de adviesraad ingestemd met de statutenwijziging betreffende de artikelen van de adviesraad. Met deze wijziging wordt het platform van de adviesraad opgeheven. Het adviesrecht wat betreft de jaarstukken wordt neergelegd bij het CIO-O, waarin de kerkgenootschappen vertegenwoordigd zijn en bij het IKOS bestuur. Daarnaast is er een reglement opgesteld voor advisering vanuit de plaatselijke werkgroepen richting het bestuur en de verbondenheid met elkaar te bekrachtigen.

4.2. CIO-O

De commissie Onderwijs van het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken treedt op als zendende instantie voor de protestantse kerken / geloofsgenootschappen. Het CIO-O is samengesteld uit leden vanuit de breedte van het hele protestantse veld. Ook RK en Oudkatholieken maken deel uit van het CIO-O. De leden van het CIO-O zijn zich bewust van hun inhoudelijke verschillen, maar staan gezamenlijk achter het feit dat het goed is dat op openbare basisscholen kinderen op een respectvolle wijze kennis maken met godsdiensten in het algemeen en het (protestants) christelijk gedachtegoed in het bijzonder. Het CIO-O is nauw betrokken bij het werk van PC GVO.

4.3. Partners IKOS, JOP en HGJB

Op basis van hun toekomstvisie is afgesproken dat het bestuur PC GVO en IKOS elkaar twee keer per jaar spreken. IKOS wil zich meer gaan richten op de inhoud van het vak en ontwikkelt concrete lessen. Ook in 2017 is met IKOS gesproken over de vormgeving van het nascholingsaanbod. De methoden Bijbelwijs en Verhaal Centraal worden gewaardeerd door de docenten, er zijn plannen om met JOP en HGJB te verkennen hoe deze methoden actueel en eigentijds te houden. En wederom is er succesvol samengewerkt met JOP binnen het project Sirkelslag School.

4.4. VOS/ABB, CBOO, VOO en Verus

Met VOS/ABB, CBOO en VOO heeft het Dienstencentrum in 2016 een samenwerkingsconvenant gesloten. Regelmatig vindt in dit kader overleg plaats. De drie organisaties hebben het werk van GVO en HVO in de lobby voor structurele bekostiging gesteund. Dat geldt ook voor Verus, waarmee de voorzitter van PC GVO contact onderhoudt.

Eind 2017 hield het CBOO op te bestaan. Er worden gesprekken gevoerd met betrokken organisaties over een nieuw op te zetten Overlegplatform Openbaar Onderwijs (OOO).

4.5. Centrum voor Levensbeschouwing

Het Centrum voor Levensbeschouwing (CVL) is een belangrijke partner bij de uitvoering en facilitering van de nascholing. De evaluatie wees uit dat er sprake is van een goede samenwerking tussen beide organisaties. Daarom is eind 2017 de dienstverleningsovereenkomst voor een jaar verlengd.

4.6. Sector GVO/HVO

In het jaarverslag zijn al veel zaken die speelden op sectorniveau de revue gepasseerd. 2017 is een historisch jaar waarin gevierd is dat GVO en HVO wettelijke bekostiging tegemoet kan zien. De uitwerking hiervan in de Algemene Maatregel van Bestuur zal zijn beslag krijgen in 2018. Binnen het kader van het Dienstencentrum GVO en HVO vond er een sectorbrede studiedag plaats met alle docenten en betrokkenen, werd een haalbaarheidsonderzoek naar een gezamenlijke in service-opleiding uitgevoerd en is er een toetsingskader voor nieuwe vormen ontwikkeld, verscheen er een strategisch plan waarin gezamenlijke taken staan, nam Jurn de Vries afscheid als onafhankelijk voorzitter en hebben drie denominaties plus het dienstencentrum GVO en HVO hetzelfde adres en een nieuw ingericht kantoor gekregen.

5. Personalia

Bestuur Protestants Centrum GVO

ds. L.M. Bal (voorzitter), op voordracht van de kleine synode van de Protestantse Kerk in Nederland;
dhr. W. Büdgen (secretaris), namens de orthodoxe kerken;
drs. E. van de Werfhorst, op voordracht van de Hervormd-Gereformeerde Jeugdbond;
drs. E.J. Hendriks (penningmeester), namens de vrijzinnige kerken;
drs. H. Pol, op voordracht van de Stichting Interkerkelijk Overleg Schoolzaken

Bureau

mevr. B. Bas-Douw, MA(Ed), medewerker scholing
mevr. G. Bel-de Boer, docentenregistratie
dhr. P. den Breejen, financiële administratie
mr. E.J.G. de Goede, beleidsmedewerker
dhr. H. Hogendoorn, financiën
dhr. W.C. Knoester, coördinator
mevr. A.J.E. Voets-van den Hazel, managementondersteuning / beleidsmedewerker communicatie
mevr. S. Héman, administratieve ondersteuning

Regiobegeleiders

Regio noord: dhr. U. Pranger
 mevr. J.P. Nouta-Swart
 mevr. L. Schout-Douwes

Regio midden: mevr. N. ten Napel-Roos
 mevr. M. Jongsma- Alberts
 mevr. I.J.M. Visser

Regio west: mevr. A.C. Klein, MA
 mevr. J. Beenhakker
 mevr. A. Kleppe-Maurice
 mevr. E. van der Vlies-Ebbers

Ondernemingsraad

dhr. P. Buijserd (voorzitter)
mevr. M. Jongsma- Alberts
mevr. T.F. Kok- Zondervan
mevr. A. Oorebeek
dhr. J. G. Oosterink (secretaris)
dhr. G.K. Scholten

Beleidscommissie Adviesraad

mevr. M.E. Rosen Jacobson- van Dam
dhr. P. Post, MA
mevr. J. Keuning – van Dam
dhr. P. Witteveen

CIO-O

In deze commissie zijn de volgende kerken/geloofsgemeenschappen vertegenwoordigd:

de Remonstrantse Broederschap via drs. E.J. Hendriks, voorzitter. Lid tot oktober 2017. Per die datum als lid opgevolgd door mevr. M.E. Rosen Jacobson-van Dam.
de Gereformeerde Gemeenten via dr. G. van der Hoek, secretaris/penningmeester
de Algemene Doopsgezinde Sociëteit via ds. M.G. de Vries
de Christelijke Gereformeerde Kerken via dhr. K. van Walsem
de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt) via mevr. drs. A.E. H. van der Kolk, voorzitter per oktober 2017
de Nederlands Gereformeerde Kerken via mevr. H. Tjalma-den Oudsten
de Oud-Katholieke Kerk in Nederland via dhr. J.V. Kinninging
de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) via ds. L.M. Bal
de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB via drs. L. Jansen tot oktober 2017, per die datum opgevolgd door mevr. L.J. Houweling.
de Unie van Baptistengemeenten via dhr. A.P. Driesprong, vice voorzitter
de ABC gemeenten, er is nog geen opvolger voorgedragen
de RK Bisschoppenconferentie via drs. L.F.M van Oers,

Bestuur DC GVO en HVO

dr. J.P. de Vries, onafhankelijk voorzitter
ds. L.M. Bal, Protestants Centrum GVO
dhr. J. van Oudenaarden, HVO
dhr. D. Wiene, RK Centrum GVO
drs. M. Vorthoren, SPIOR
dr. D. Ganzevoort, Hindoeraad Nederland

6. Lijst van afkortingen

BIO (Wet BIO)	Wet op Beroepen In het Onderwijs
CBOO	Contactorgaan Bevordering Openbaar Onderwijs
CIO-O	Contact in Overheidszaken, afdeling Onderwijs (gezamenlijke kerken)
DC GVO en HVO	Dienstencentrum Godsdienstig en Humanistisch Vormingsonderwijs
GVO	Godsdienstig Vormingsonderwijs
HGJB	Hervormd-Gereformeerde Jeugdbond
HVO Primair	Humanistisch Vormingsonderwijs
HINVO	Hindoeïstisch Vormingsonderwijs
HR/HRM	Human Resource (Management)
IKOS	Interkerkelijk Overleg in Schoolzaken
IGO	Islamitisch Godsdienstig Vormingsonderwijs
JOP	JeugdOrganisatie Protestantse Kerk
Ministerie OCW	Ministerie voor Onderwijs Cultuur en Wetenschappen
NPB	Nederlandse Protestanten Bond
PABO/GL	Pedagogische Academie voor het Basisonderwijs / Godsdienst Leraar
PKN	Protestantse Kerk in Nederland
RK GVO	Rooms Katholiek Godsdienstig Vormingsonderwijs
OBS	Openbare Basisschool
OR	Ondernemingsraad
SPIOR	Stichting Platform Islamitische Organisaties Rotterdam (Islamitisch GVO)
VOO	Vereniging voor Openbaar Onderwijs (ouderorganisatie)
VOS/ABB	Vereniging van Openbare Scholen/Algemene Besturenbond (schoolbesturen)

Betrokken

Betrouwbaar

Betekenisvol